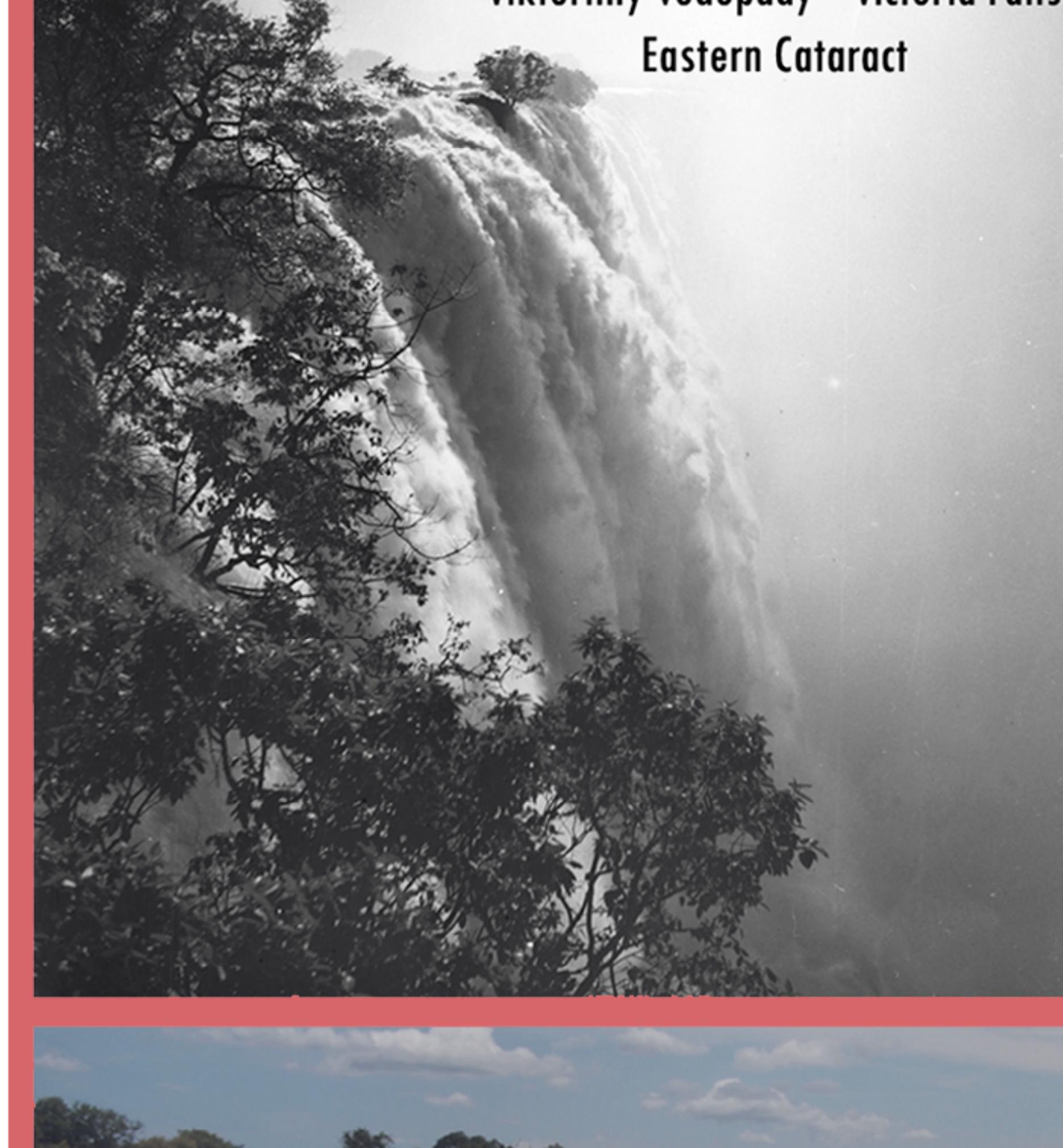

Voda - klíč k životu v Africe

Water - the key to life in Africa

9

„Zpěněné vody letěly přes ostrůvky, nezadržitelně, stále rychleji; vlny odražené od břehů se tříšily o skalní útesy a pokrývaly se šumící vrstvou pěny.“

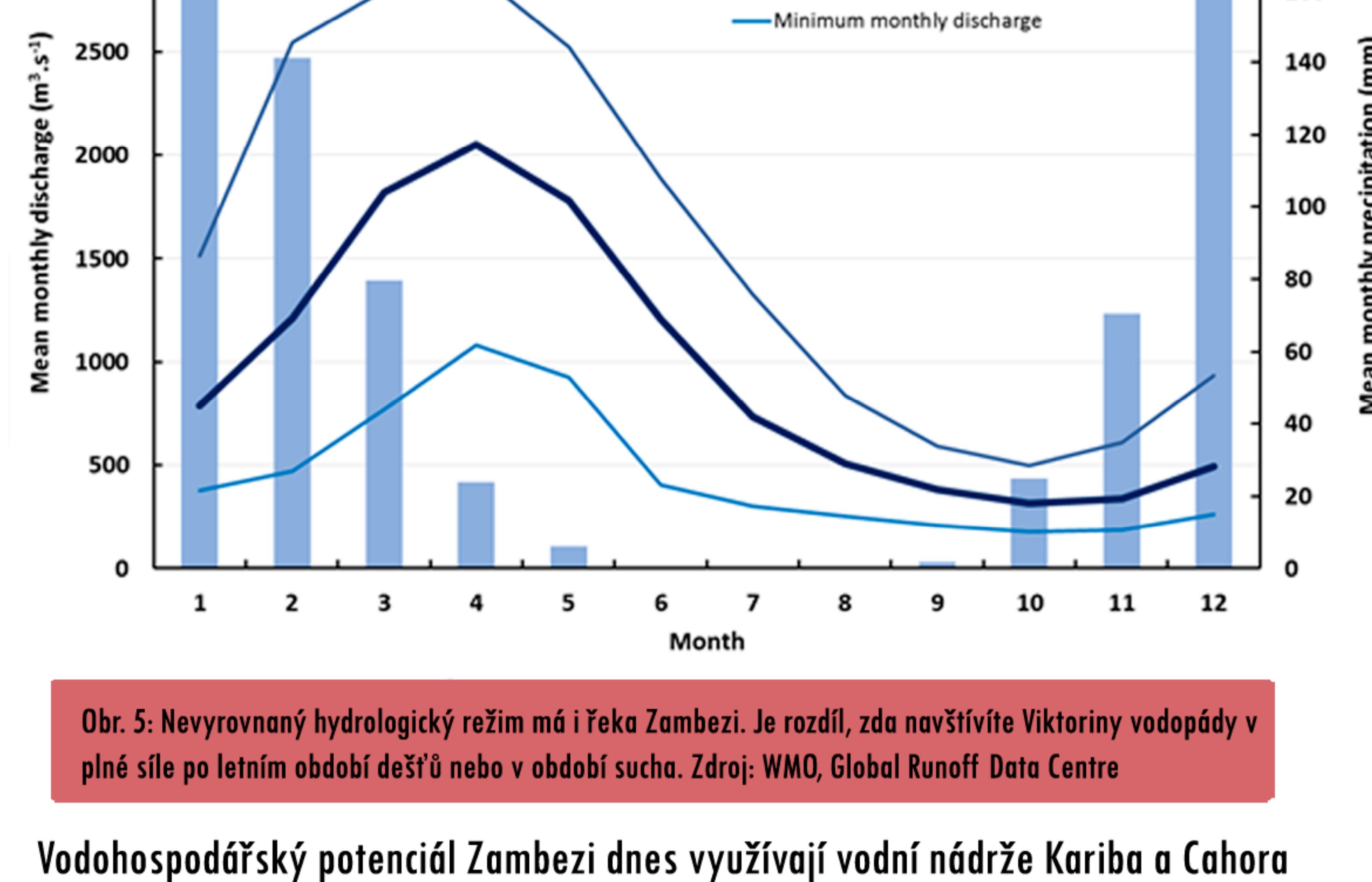

„Kdybyste posadili na hladinu pod vodopády celý chrám svatého Bartoloměje z plzeňského náměstí, zmizel by v kaňonu i se špičkou věže.“

„Spočítali jsme si už, že by energie z Viktoriiných vodopádů stačila k zásobení celé Afriky na jih od rovníku elektrickým proudem, i kdyby v ní bylo podstatně víc průmyslu než dnes a kdyby si chtěla většina lidí doma posvítil elektrickou žárovkou a poslechnout rádio.“

Vodní hospodářství se v Africe zaměřilo na stavby vodních nádrží, jen v období 2. poloviny 20. století jich bylo postaveno více než 1000. Nádrže zabezpečují vodu pro výrobu elektrické energie nebo pro zavlažování. Vodohospodářská opatření se také snaží zmírnit základní problém mimo rovníkové oblasti – nerovnoměrnost odtoku vody.

Water management in Africa has focused on construction of water reservoirs. Since the second half of the 20th century more than a thousand of them have been constructed in Africa. Water reservoirs secure water for the production of electric energy or for irrigation. Water management measures try to decrease the basic problem outside Equatorial Africa – uneven outflow of water.

Obr. 5: Nevyrovnaný hydrologický režim má i řeka Zambezi. Je rozdíl, zda navštívíte Viktoriiny vodopády v plné síle po letním období dešťů nebo v období sucha. Zdroj: WMO, Global Runoff Data Centre

Vodohospodářský potenciál Zambezi dnes využívají vodní nádrže Kariba a Cahora Bassa, které byly postaveny v 50. až 70. letech 20. století, podobně jako další gigantické přehrady na Nilu a na Voltě. Dodnes se ovšem diskutuje kromě přínosů také řada environmentálních důsledků těchto staveb. S viditelným vodohospodářským pokrokem Afriky, podpořeným mnoha projekty na lokální úrovni, se ovšem problém nedostatku vody nepodařilo vyřešit. Stále totiž roste počet obyvatel a jejich potřeba vody. Zároveň se projevují klimatické trendy převážně klesajícího množství srážek a tedy i snižování množství vody v řekách.

Water potential of Zambezi River is used by Kariba and Cahora Bassa water dams which were constructed in the 1950s to 1970s just like other gigantic on the Nile and Volta rivers. Today, it is largely debated what the environmental consequences of these facilities are. Despite a visible water management improvement in Africa, supported by a lot of projects at the local level, problems with lack of water have not been solved. Still, there is a growing number of people with growing demand for water. At the same time, climate change brings rather decreasing rainfalls and therefore a decrease of water in rivers.

V mlžném oparu u Viktoriiných vodopádů si jen těžko mohou turisté představit, že klíčovým problémem života v Africe je voda.

Její nedostatek je způsoben nejen velmi nízkými srážkami v pouštních a polopouštních oblastech, ale především nedostatečnými investicemi do vodohospodářské infrastruktury.

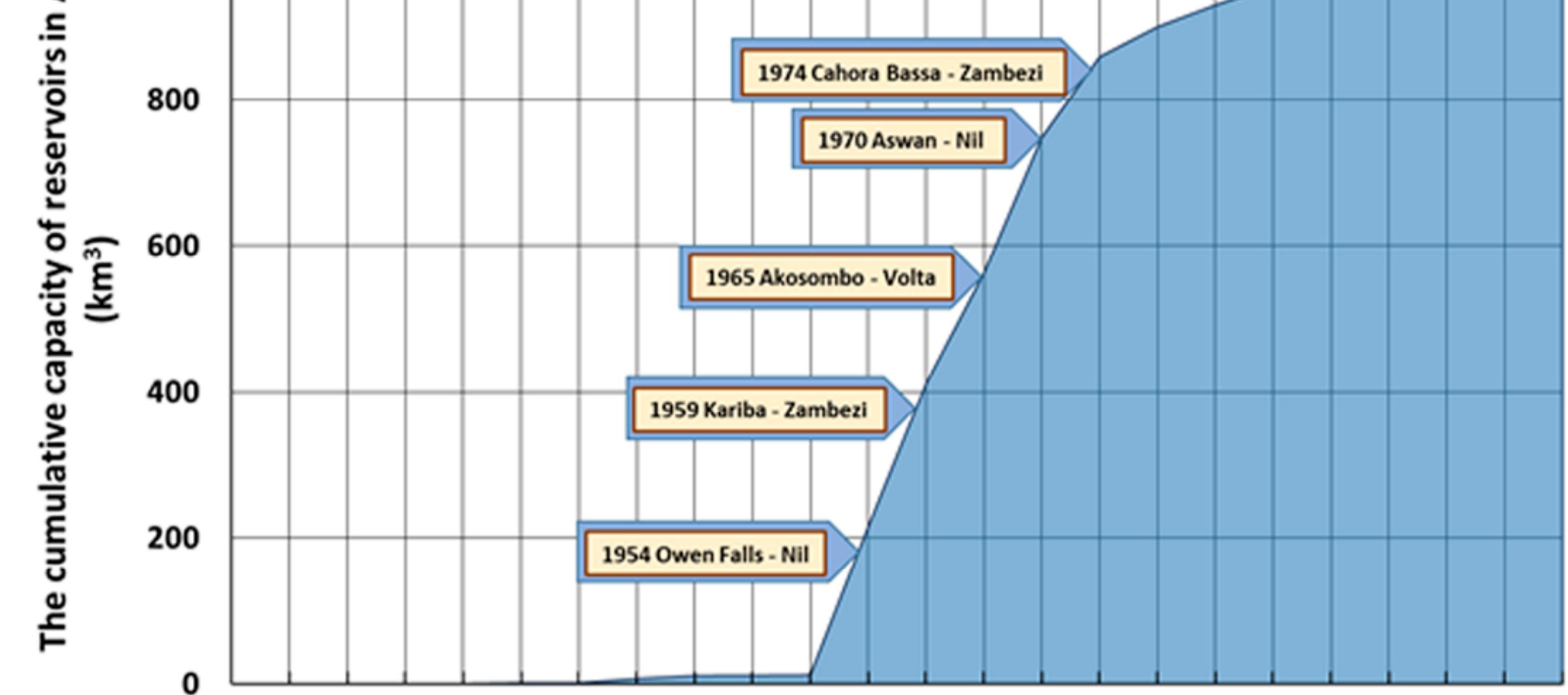
Hygienicky nezávadná voda proto není v Africe samozřejmostí, mnohde tráví ženy i děti několik hodin denně donášením vody pro domácnost. Lidé si musí vystačit i s méně než deseti litry vody denně, tedy s množstvím, které odpovídá například jednomu spláchnutí na toaletě v ČR.

In a hazy mist at the Victoria Falls tourists can hardly imagine that the key problem of life in Africa is water. Its scarcity is caused not only by low rainfalls in desert and semi-desert areas but mainly by insufficient investments into water management infrastructure.

Hygienically sanitary water is thus not a commonplace in Africa. In many places, women and children spend hours by carrying water to their households. People must get along with less than ten liters of water per day, in other words an amount that equals to one flush at the toilet in the Czech Republic.

Zdroj vody v Africe • Water source in Africa

Obr. 4: Sečteme-li všechny nádrže v Africe, představuje souhrnný objem možné retence vody více než 1000 km³. Zdroj: FAO, Aquastat

Plaveme a lyžujeme • We swim and ski as well

Voda není v současné Africe jen nedostatková základní potřeba k životu. Možná paradoxně je také v různé podobě zdrojem zábavy turistů – ať už jsou to jízdy raftů na peřejích Zambezi pod Viktoriiny vodopády, bazény rekreačních resortů, zavlažovaná golfová hřiště (V Africe je 600 golfových resortů) nebo dokonce areály sjezdového lyžování. V Africe si můžete zalyžovat na sjezdovkách v pohoří Atlas (Maroko, Alžírsko) nebo na jiho v Dračích horách (Lesotho, Jižní Afrika). Tiffindell Ski Resort v Jižní Africe je dokonce vybaven systémem umělého zasněžování.

Water in contemporary Africa is not only a deficient basic need for life. It is also, and perhaps paradoxically, in one way or another a source of fun for tourists – either in terms of rafting on Zambezi river rapids under the Victoria falls, swimming pools of tourist resorts, irrigated golf resorts (in Africa there are about 600 golf resorts) or even areas for skiing. In Africa, you can go skiing on slopes of Atlas Mountains (Morocco, Algeria) or in the south in Dragon Mountains (Lesotho, South Africa). Tiffindell Ski Resort in South Africa is even equipped with a system of artificial snowing.

A photograph of a group of people rafting on the Zambezi River, navigating through white-water rapids.

Raft na Zambezi pod Viktoriinými vodopády je turistickou atrakcí
Zdroj: Wikipedia Commons, CC BY
Foto: Sascha Grabow

